

Представяме ви интервю с Емилия Кърджилова, Старши Програмен Директор във [Фондация за децата в риск по света](#)

Емилия Кърджилова притежава Магистърски степени по психология и по Управление и развитие на човешките ресурси. Специализирала е културология и психоаналитична психотерапия, в докторска програма по психология с фокус върху ранното детско развитие понастоящем.

Работила е в Институт "Отворено общество" и Фонда на ООН за население.

Разкажете ни за вашата организация, с какво се занимава, какви осъществени проекти имате през последните 1-2 години?

Фондация за децата в риск по света (Worldwide Orphans Foundation) има за цел да предостави на всички деца в риск в България, за които се грижи, инструментариум за повишаване на познавателното, социалното и емоционалното развитие чрез проект ["Библиотека на играчките"](#)

. Библиотеките с играчки служат като "насочени към децата" центрове на общността, насърчавайки симбиозата в отношението между играта и човешките взаимоотношения в процеса на физическо, социално, емоционално и интелектуално развитие. Всички библиотеки на играчките отговарят на изискванията за безопасност, на критериите за образование в общността, с цел да се гарантира правото на игра за всички деца. WWO създаде 12 центъра, в които са разположени библиотеки на играчките и където възрастни, полагащи грижи, допринасят за развитието на децата чрез игра. През януари 2013 ще стартират нови три Библиотеки на играчките.

Доказано е, че изкуството е мощен инструмент за подпомагане на децата да развиват експресивни езикови умения и умения за слушане и за решаване на проблеми

(Guggenheim, 2010). Изкуствата също притежават силата да вдъхновят радост, увереност и себеизразяване. Специално музикалното образование развива пространствените и математическите умения за разсъждения, а движението и танцовата активност спомагат за развитието на общата моторика и умения за слушане. Изкуството също обогатява всяка култура и обединява хората. В последните три години, WWO разви в България шест проекта "[Музика в действие](#)" за работа с деца в риск като предостави музикални инструменти, дискове с музика и специално разработени музикални сесии за групова работа.

Понастоящем се приема, че качеството на живота в първите години е ключово и предоставя основния опит /сензорен, моторен, речеви, социално-емоционален и когнитивен/, необходим за развитието на мозъка, ученето и социалното участие. За всички деца, особено за децата в риск, е важно да се идентифицират възможните слаби места в развитието и нуждите им колкото се може по-рано с оглед предоставянето на подходящи програми за развитие. Целта на проекта [BAYLEY III](#)® е да бъде представен на професионалистите в България тест и да бъдат обучени да работят с теста BAYLEY III

®

Този тест, смятан за златния стандарт от много професионалисти в Англия, Канада и САЩ, измерва нивата на развитие и функциониране на деца от 1 до 42 месеца в пет области на развитие: Когнитивна, Реч / Рецептивна и Експресивна/, Моторика /Обща и Фина/, Социално-емоционално развитие и Адаптивно функциониране. Ранното идентифициране на дефицити в развитието ще подкрепи интервенцията и измерването на постижението от промяната след интервенцията; ще подобри идентифицирането на специалните потребности чрез стандартизирана оценка на развитието.

Кои са най-успешните ви проекти до момента? Искате ли да изкажете благодарност на някого, за това, че ви е помогнал при успешното им осъществяване?

Бих споделила, че всички проекти са успешни . Един от най-успешните проекти, разбира се е "Библиотека на играчките", достигнал до 15 Центъра в България само за четири години работа.

Бих искала да благодаря на семейството ми, за това че ми повярва най-напред и за това, че ме подкрепи през годините. Когато започвах работа по всеки нов проект няма да скрия с какво вълнение се случваше това. Най-близките хора за мен ме подкрепяха и вярваха, че това начало е добро и ще се справя в целта да помогна на колкото се може повече деца. Вярвам, че тези резултати биха били невъзможни без тяхната непрекъсната подкрепа и вяра в моите сили и способности. Освен подкрепата, семейството ми ме научи, че да си активен означава да си много отговорен към другите.

С какво се занимавате в момента, коя е последната ви активна кампания/проект?

Съвсем наскоро, през месец октомври организирахме [обучение по Сензорна интеграция и Невро-развитийна терапия](#) , известна като Метода Бобат за специалисти, работещи с деца със специални потребности. Фондация за децата в риск по света (Wordlwide Orphans Foundation) подкрепи за участие кандидатури от партньорски институция за участие в обучението.

Целта на обучението бе да представи най-добрите практически и теоретични модели в областта на Сензорната интеграция и Невро-развитийното лечение. Обучители по проекта са Д-р Мери-Маргарет Уиндзор и Барбара Ходж от САЩ, Изабел Бодри от Испания и Мирела Бурлау от Румъния.

Сензорната интеграция, теоретичните основи, на която са положени от Джен Айрес в началото на 60-те години, постулира, че когато сензорната информация е възприета, организирана и интерпретирана от главния мозък, тогава може да бъде интегрирана и във функционалното поведение. Сензорната интеграция допринася за вниманието, уменията, функционирането, емоционалната регулация и социалната интеракция. Деца, които имат дисфункция в централната нервна система, могат да имат паралелно съществуващи проблеми в обработката на сензорната информация. Лечението включва сензорен опит и предизвикателства, които позволяват активни и адаптивни отговори от детето, обичайно в контекста на игрово взаимодействие.

Невро-развитийното лечение представлява теоретична рамка, която ръководи интервенциите по физикална терапия, ерготерапия и логотерапия. Първоначално е създадена от Карел и Берта Бобат като метода Бобат. Методът се прилага при лечението на индивиди с патофизиология на централната нервна система. Идентифицират се силните и увредените страни на пациента и лечението се насочва към функционалните способности и ограничения. Невро-развитийния подход продължава да се развива с появата на нови теории, модели, изследвания и информация в развитието на науката. Подходът е насочен към разрешаване на проблеми и работа чрез опита. Интервенцията включва директно боравене и насоки за оптимизиране на функцията. Прилагането на подхода се ръководи от реакциите на пациента през всяка следваща сесия.

Обучението премина при изключителен интерес от страна на Центрове и специалисти в България, които имаха желание да се включат. Планираме да продължим обученията в тази област, тъй като с нас работят изключителни специалисти от САЩ и Европа и темата е много важна за подпомагане развитието на деца със специални потребности.

Какви бъдещи проекти планирате?

Една от темите, които бихме искали да застъпим по-широко в нашата работа е темата за привързаността в контекста на предоставяне на социални услуги за деца. Теоретиците на привързаността смятат, че детето има нужда от сигурни отношения с възрастните, които се грижат за него и без това нормалното социално и емоционално развитие няма да се прояви.

В самата теория за привързаността, детското поведение асоциирано с привързаност основно е процес на търсене на близост с идентифицирана фигура на привързаност в стресови ситуации за целите на оцеляването. Децата стават привързани към възрастни, които са чувствителни и отговорни в социалните взаимодействия с тях и които остават като постоянно даряващи грижи за няколко месеца по време на периода от 6 месеца до двегодишна възраст. По време на по-късната част от този период, децата започват да използват фигури за привързване (познати хора) като сигурна основа за откривателство и завръщане към тях. Родителските отговори водят до развитие на модели на привързване, които на свой ред водят до вътрешно работещи модели, които ръководят индивидуалните чувства, мисли и очаквания в по-късните взаимоотношения. Тревожността при отделяне или мъката, които следват от сериозни загуби са нормални и естествени отговори в привързаното дете. Изключителен дефицит на подходящ родител/полагащ грижи може да доведе до липса на поведение на привързване в детето и евентуално до разстройство като разстройство на привързаността.

Поради значимостта на фигурата на привързаност в ранното детско развитие, Фондацията работи по създаване на нова програма, чрез която да осигури обучения и социална услуга за деца.

Какво за вас е корпоративната социална отговорност и как предвиждате, че ще се развие в България?

Вярвам, че не абстрактните понятия, а конкретната връзка и най-вече човешка представлява градивен елемент и мощна двигателна сила за развитието на

организациите. Като психолог и специалист по Управление и развитие на човешките ресурси неведнъж съм се убеждавала в силата на личния опит и контакт. Вярвам, че всеки човек е социално отговорен, ключът е в начина на поднасяне на информацията и личната ангажираност с определени каузи. Ето защо приветствам Вашата неуморна работа в сферата на комуникацията, тъй като чрез публикациите и контактите, които осъществявате, Вие променяте съдби - както организационни, така и лични.

България е страна, която успешно следва и адаптира добрите практики от други Европейски страни и САЩ, ето защо не се съмнявам, че корпоративната социална отговорност се развива и у нас. Партньорството е неизменна част от всеки напредък, въпрос на талант и умения е да бъде постигнато за целите на социално значими каузи и тук идва ред на успешното лидерство да бъде приветствано. Винаги ми се е струвало изкуствено разделението на държавни организации, фирми и неправителствен сектор, което се случва само в учебниците и то за целите на по-доброто разбиране на междусекторните различия. В реалността сферите се преплитат и си взаимодействат като се дообогатяват взаимно и ползата за бенефициентите е несъмнена. Как и по какъв начин ще се допълват и подпомагат организациите е въпрос на мениджмънт и лидерство, където най-много допринасят най-добрите.

С какво смятате, че можете да допринесете за развитието и популяризирането на корпоративната социална отговорност в България?

През различните години в моята работа изпитвах различни модели и прилагам различни практики с оглед откриването на най-успешните и разбира се, за да намеря къде се чувствам най-полезна. Стигнах до извода, че създаването и изграждането на мрежи (networking) представлява мощен инструмент за популяризиране, въздействие и създаване на уникален опит. Моралното лидерство е един от начините мрежуването да се случи, но поддържането и разширяването на партньорите и съмишлениците гарантира успех и поддържане на правилната посока.

Работата ми, на практика отразява моето виждане и стремежът е да работим с все повече съмишленици и партньори в полза на ранното детско развитие.

Какво ви вдъхновява в ежедневната ви работа?

Когато се събуждам сутрин, виждам света в очите на дете. Този свят изглежда очароващ, пълен с изненади и приключения, обещаващ най-доброто на един бъдещ гражданин на света. Това ме кара да давам най-доброто от себе си, всеки ден.

За какво мечтаете и искате да промените в България?

Много бих си помечтала да бъдем по-космополитни ние българите. С други думи, да станем граждани на света в съзнанието си, а защо не и в битието.

Интервюто подготви Десислава Тодорова, Главен редактор на CSR Bulgaria